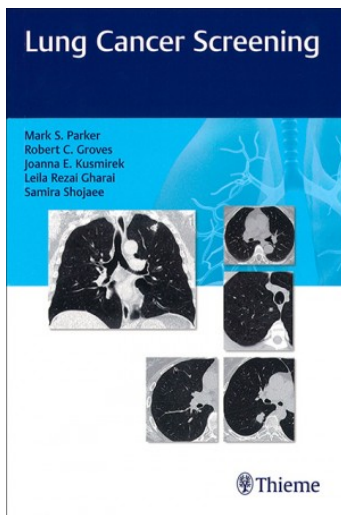

Å lete opp sykdom før den blir farlig

ANMELDELSER

LARS FJELLBIRKELAND

Overlege, Lungeavdelingen
Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Mark S. Parker, Robert C. Groves, Joanna E. Kusmirek et al.

Lung cancer screening

104 s, tab, ill. New York, NY: Thieme, 2018. Pris EUR 60

ISBN 978-1-62623-513-7

Legen har mange roller. En av dem er å forebygge sykdom. Sekundær forebygging er å oppdage en sykdom før den gir symptomer. Kreftscreening er et ofte brukt eksempel. Man undersøker presumptivt friske mennesker for å se om de kan ha kreft i et tidlig stadium, når den fortsatt er mulig å kurere. Screening for livmorhals- og brystkreft er godt etablert. Tykktarmen står for tur. Lungekreft har lenge vært sett på som den ultimate sykdommen å screene for. Sykdommen er svært dødelig og oppdages oftest for seint til å kunne helbredes. Dens komplekse biologi har imidlertid gjort at flere forsøk på å bevise effekten av screening har mislykkes. Selv det å ta røntgen thorax hver

tredje måned ga ingen påvisbar effekt. I 2011 ble det endelig vist at man ved å bruke lavdose CT thorax kunne oppdage sykdommen i tidlige stadier og dermed statistisk hindre dødsfall. Dette har medført at man i USA har tillatt screening av mennesker som oppfyller visse krav om alder og røykebelastning.

Denne boken er en innføring i de fleste aspekter knyttet til lungekreftscreening. Sine 100 sider til tross beskriver forfatterne boken som en altomfattende håndbok. Den spenner fra amerikansk epidemiologi, gjennom risikofaktorer for lungekreft, til forslag om praktisk gjennomføring og framtidige visjoner. Flere kapitler tar for seg røntgenfunn og hvordan disse best beskrives i et system utviklet spesielt for denne typen CT-undersøkelser (LungRADS). I det hele tatt er mye av boken preget av at den, med unntak av ett kapittel, er skrevet av radiologer.

I boken er det også plass til argumenter som taler for og imot effekten av screening. I dette kapitlet har man i stor grad brukt nytten av mammografi og sigmoidoskopi ved henholdsvis brystkreft- og tykktarmsscreening, til å vise at CT thorax er et minst like effektivt virkemiddel for å forebygge kreftdød som de to etablerte screeningprogrammene. Her mangler det likevel en omtale av hvorfor Europa foreløpig har valgt en avventende holdning til å innføre screening for lungekreft.

Boken bærer preg av å være skrevet av amerikanske leger for amerikanske leger som planlegger å innføre lungekreftscreening for amerikanske pasienter. For oss europeere er den mest interessant fordi den på relativt få sider gir en innføring i lungekreftscreeningens hvorfor og hvordan. Slik sett kan den leses med utbytte av alle som er opptatt av dette feltet.

Publisert: 1. oktober 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0380
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.